

Гаркуша Д. Р.

студентка,

Київський національний університет технологій та дизайну

Науковий керівник:

Пузирьова П. В.

доцент кафедри підприємництва та бізнесу,

Київський національний університет технологій та дизайну

МІСЦЕ І РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Розвиток малого бізнесу в Україні є одним з ключових напрямків розвитку економіки країни в цілому. Проте, на жаль, розвиток малого та середнього бізнесу супроводжується такими проблемами як недолік фінансування, корупція, нестабільність в оподаткуванні та інші. Саме тому, актуально розглядати зарубіжний досвід державної підтримки та оподаткування малого бізнесу, досвід ведення якої буде здатний вивести український малий бізнес на новий якісний рівень [1, с. 176]. Мале підприємництво є важливою сферою сучасної ринкової економіки. Виходячи із зарубіжного досвіду малого та середнього бізнесу, його прогрес є ключем до вирішення найголовніших соціально-економічних проблем, їх розвиток впливає на прискорення науково-технічного прогресу, на насичення ринку товарами високої якості, забезпечує створення нових робочих місць.

Роль малих підприємств в сучасному динамічному житті неухильно зростає. Як показує досвід розвинених країн, якщо в минулому малі підприємства створювалися як результат прагнення багатьох відкрити власну справу, то в даний час створення малих підприємств нерідко ініціюється великими компаніями, які доручають їм вести окремі види виробництва або встановлювати тісні зв'язки з ринком. Частина малих підприємств включена через контрактну і суб'контрактну системи, через систему франчайзингу в великі науково-виробничі комплекси, і великі компанії є клієнтами малих підприємств, а останні – постачальниками для великих.

Малий і середній бізнес в більшості провідних країн сприяв політичній та соціально-економічній стабілізації, а також: створенню середнього класу (Франція, Великобританія, Бельгія, Німеччина, Канада, Іспанія); подоланню рецесії (Ізраїль, США); створенню нових ринків (Мексика, Канада, Сінгапур, Японія); послідовному проведенню реформ (Китай, Польща, Чехія, Угорщина, Словаччина).

В основі будь-якої розвиненої держави, крім великих корпорацій, також знаходиться малий бізнес, так як він є масовою, динамічною і гнучкою формою економічної діяльності. Саме в секторі малого бізнесу зосереджується основна маса національних ресурсів, які є живильним середовищем для середнього та великого бізнесу. Малому бізнесу держава приділяє величезну увагу, так як він має вагомий вплив на різні мікро- і макроекономічні показники, такі показники як ВВП, попит на кредити, конкурентоспроможність держави, зайнятість населення та інші вкрай важливі економічні величини. Наприклад, у США малі підприємства складають 54 % усіх працюючих, 45 % всіх активів, 35 % чистого прибутку; в країнах Європейського Союзу на підприємствах малого бізнесу зайнято понад 70 % працюючого населення; в Японії господарські одиниці з числом зайнятих до 300 осіб (це 99,5 % всіх підприємств) становлять 78 % зайнятих, 51,8 % продажів, 56,6 % умовно чистої продукції в обробних галузях промисловості. Частка МП у ВВП Німеччини – 80 %, Великобританії – 95 %, Фінляндії – 93 %, Франції – 96 %, в Японії – 55 % [4].

Натомість в Україні, за даними Державної служби статистики, 2 мільйони малих та середніх підприємств на 01.01.2017 р. складають 99,8 % (305 897 одиниць) від загальної кількості підприємств в країні. При цьому частка МСП у ВВП України зараз складає 15 %. Це мало, якщо порівнювати з країнами, де цей сектор бізнесу становить 80 % внутрішнього валового продукту.

На малих підприємствах варто відмітити високу ефективність праці, вони з меншими затратами задовольняють потреби в дефіцитних видах продукції на основі розробки місцевих джерел (сировини), забезпечуючи велику зайнятість. Суб'єкти МБ збільшують розміри надходжень в муніципальні бюджети, стимулюють НТП, виконують інші важливі функції. На сучасному етапі підвищення ролі малих підприємств в економіці Німеччини, США, Японії та інших розвинутих країн – не випадковість, а необхідна закономірність, що викликана потребами, які виникали в процесі розвитку виробничих сил та технологій [5, с. 432]. Розвиток малого підприємництва розглядається в якості потужного економічного та соціального протидіяння тероризму та бідності. В Індії, Бразилії малий бізнес вважається фактором, що здатний знизити гостроту таких соціальних потреб, як бідність та безробіття.

Отже, проблема становлення і розвитку підприємництва в економіці будь-якої країни, в тому числі і України, належить до категорій особливо актуальних, оскільки вона безпосередньо пов'язана з рівнем соціальної комфортності населення. Розвиток підприємництва забезпечує не тільки матеріальну стабільність населення, але в розвиває інтелектуальні, моральні, культурні та інші якості людини. Розвиток малих підприємств сприяє: створенню нових робочих місць для населення, впровадженню нової продукції та технологій, задоволенню потреб великих корпорацій, забезпеченню спеціальними товарами та послугами.

Таким чином, малий бізнес є двигуном економіки багатьох розвинутих країн. Формування державної політики розвитку малого підприємництва, визначення форм та методів її реалізації мають бути невід'ємною частиною соціально-економічних перетворень в Україні та мати за стратегічну ціль формування значної частини середнього класу в країні як основи соціально-політичної стабільності в суспільстві. Необхідна послідовна робота по удосконаленню законодавства, фінансової підтримки малого бізнесу, а також підвищенні ефективності регіональних програм та боротьбі з корупцією. Наразі необхідна довгострокова стратегія розвитку малого бізнесу, яка матиме змогу вирішити соціально-економічні проблеми країни.

Список літератури

1. Скопенко Б. С. Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 квітня 2018 р.) / м-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. 485с.
2. Стрільчук Ю. І. Фінансове забезпечення інноваційних проектів малого та середнього бізнесу: глобальні виклики та українські реалії [Електронний ресурс] : зб. Матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції; 7 грудня 2016 року, м. Київ. К.: КНЕУ, 2016. 239 с.
3. Бубенко П. Т. Інституційна динаміка просторової організації економічного розвитку. Монографія. Харків: ХНАМГ, 2008. 295 с.
4. Малий бізнес: закордонний досвід / Національний інститут системних досліджень проблем підприємництва. URL: http://www.nisse.ru/business/article/article_1141.html.
5. Болтянська Л. О. Економіка підприємства: навч. посібник : рекомендовано МОН України / Л. О. Болтянська, Л. О. Андреева, О. І. Лисак. Херсон : Олді-плюс, 2015. 668 с.
6. Чмельова О.С, Баланда В.В. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність // Труды VIII-ої Міжнародної науково-практичної Internet-конференції студентів та молодих вчених «Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2017» 27 грудня 2017 р. Х.: НТУ «ХП», 2017 р. 231 с.
7. Загадєрчук Ю. В. Літні наукові дискусії, XXI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. м. Вінниця, 15 червня 2018 року. Ч. 1, 73 с.